

NAPREDNA ELEKTRODINAMIKA

Drugi kolokvij 7. 12. 2023.

ZADATAK 1 Kao posljedicu zakona očuvanja impulsa za sustav naboja i polja, može se izvesti formula za silu na volumen V

$$\mathbf{F} = \int_V \left(\nabla \cdot \ddot{\mathbf{T}} - \frac{1}{c^2} \frac{\partial \mathbf{S}}{\partial t} \right) d^3r$$

Upotrijebit ćemo ovu formulu da pronađemo vremenski prosjek sile na svaku stranicu rezonantne šupljine oblika kvadra. Šupljina je definirana nejednakostima $0 \leq x \leq a$, $0 \leq y \leq a$ i $0 \leq z \leq h$, a stranice šupljine su savršeni vodiči. Pretpostavite da unutar šupljine polje titra u pobuđenom modu u kojem je

$$E_x = E_y = B_z = 0$$

$$E_z = E_0 \sin\left(\frac{\pi x}{a}\right) \sin\left(\frac{\pi y}{a}\right) e^{-i\omega t}$$

- Uvrstite polje u valnu jednadžbu za polje $\mathbf{E}$ i nađite frekvenciju ω ovog moda.
- Pomoću Faradayevog zakona, pronađite magnetsko polje $\mathbf{B}$.
- Kakve su sile na stranice $x = 0$ i $x = a$, na primjer, ako ukupna sila na šupljinu mora biti jednaka nuli?
- Pokažite da je vremenski prosjek derivacije Poyntingova vektora $\langle \partial \mathbf{S} / \partial t \rangle = 0$ te transformirajte izraz za vremenski prosjek sile pomoću teorema o divergenciji u plošni integral.
- Iskoristite rezultat pod (d) i pronađite prosjek sile na stranice $x = 0$, $y = 0$ i $z = 0$.

ZADATAK 2 Počevši od izraza za ukupnu energiju proizvoljne superpozicije ravnih elektromagnetskih valova u vakuumu, pokažite da je ukupan broj fotona N dan integralom

$$N = \frac{\epsilon_0}{4\pi^2 \hbar c} \int_V d^3r \int_V d^3r' \left[\frac{\mathbf{E}(\mathbf{r}, t) \cdot \mathbf{E}(\mathbf{r}', t) + c^2 \mathbf{B}(\mathbf{r}, t) \cdot \mathbf{B}(\mathbf{r}', t)}{|\mathbf{r} - \mathbf{r}'|^2} \right]$$

Broj fotona za svaki ravni val valnog vektora $\mathbf{k}$ i polarizacije $\mathbf{e}_\lambda$ definiran je kao energija tog vala podijeljena s $\hbar c k$.

Uputa: izrazi za ravne valove dani su formulama 7.8 i 7.11 u knjizi od Jacksona

$$\mathbf{E}(\mathbf{r}, t) = \mathcal{E} e^{i\mathbf{k} \cdot \mathbf{r} - i\omega t}$$

$$\mathbf{B}(\mathbf{r}, t) = \mathcal{B} e^{i\mathbf{k} \cdot \mathbf{r} - i\omega t}$$

$$\mathcal{B} = \sqrt{\mu \epsilon} \mathbf{n} \times \mathcal{E}$$

gdje je $\mathbf{k} = k\mathbf{n}$, a gustoća energije EM polja glasi

$$u = \frac{1}{2} \left(\epsilon_0 \mathbf{E} \cdot \mathbf{E} + \frac{1}{\mu_0} \mathbf{B} \cdot \mathbf{B} \right)$$